

Γιατί δεν είμαι αισιόδοξος...

Του **Κώστα Στούπα**

Στο σύμπαν στο οποίο ζούμε δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα. Τούτο σημαίνει πως όταν προκύπτει ζημιά κάποιος θα πρέπει να την πληρώσει είτε το αντιλαμβάνεται είτε όχι. Το ίδιο συμβαίνει και με το κέρδος.

Το 2010 το ελληνικό κράτος χρεοκόπησε καθώς είχε έσοδα λιγότερα από 50 δισ. ευρώ και δαπάνες πάνω από 80 δισ. ευρώ.

Η χρεοκοπία του κράτους συμπαρέσυρε σε χρεοκοπία και ένα μεγάλο μέρος της ιδιωτικής οικονομίας. Το κράτος μείωσε τις δαπάνες προκειμένου να μετατρέψει το έλλειμμα σε πλεόνασμα και έτσι να αρχίσει να μειώνεται το χρέος.

Κώστας Στούπας

Η μείωση των κρατικών δαπανών που γινόταν με δανεικά είχε σαν συνέπεια τη μείωση μισθών και συντάξεων και την αύξηση της ανεργίας σε αστρονομικά επίπεδα.

Ιδιώτες και επιχειρήσεις που είχαν μεγάλα χρέη, μετά τη μείωση των εσόδων δεν μπορούσαν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

Τα "κόκκινα" δάνεια (ανεξόφλητες οφειλές ή NPL's) προς τις τράπεζες ξεπέρασαν τα 100 δισ. ευρώ, πάνω από 50% του συνόλου των χορηγήσεων. Οι ανεξόφλητες υποχρεώσεις προς το κράτος ξεπέρασαν επίσης τα 100 δισ. ευρώ και οι υποχρεώσεις προς τα ασφαλιστικά ταμεία τα 30 δισ. ευρώ.

Τα "κόκκινα" δάνεια προς τις τράπεζες θα ήταν λιγότερα και το πρόβλημα θα μπορούσε να είχε λυθεί πριν από 8-9 χρόνια αν δεν είχε υπάρξει ο νόμος Κατσέλη που λειτούργησε σαν κίνητρο δημιουργίας μιας "μηχανής" στρατηγικών κακοπληρωτών.

Δεν ευθύνεται όμως μόνο ο νόμος Κατσέλη. Πλήθος δικηγορικών γραφείων, τραπεζικών στελεχών και λαϊκιστών πολιτικών συμβούλευαν ιδιώτες και επιχειρήσεις που μπορούσαν να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους να μην το κάνουν γιατί στο τέλος τα χρέη θα "κουρευτούν" ή θα διαγραφούν.

Η άνοδος των κομμάτων του "εθνολαϊκιστικού" μετώπου στην εξουσία το 2015 κατά ένα σημαντικό μέρος οφείλεται στις υποσχέσεις για "κούρεμα" του ελληνικού χρέους και αντίστοιχα "κουρέματα" των χρεών των ιδιωτών προς τις τράπεζες και το κράτος.

Φυσικά τίποτα απ' όλα αυτά δεν έγινε όταν πήραν την εξουσία. Αν γινόταν, η καταστροφή που θα είχε υποστεί η ελληνική οικονομία και κατά συνέπεια και η ελληνική κοινωνία από την έξοδο από το ευρώ θα ήταν του μεγέθους που υπέστη η ελληνική οικονομία μετά τον Β' Π.Π και τον εμφύλιο.

Από το 2010 και μετά έχουν γίνει τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών χωρίς ουσιαστικά αποτελέσματα. Οι ανακεφαλαιοποιήσεις έγιναν κυρίως με κεφάλαια που δανείστηκε το ελληνικό δημόσιο (δηλ. ο Έλληνας φορολογούμενος).

Στην τελευταία ανακεφαλαιοποίηση επί ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ το 2015-16 οι συμμετοχές του κράτους εκμνηδενίστηκαν και κατά συνέπεια εξατμίστηκαν περί τα 25 δισ. ευρώ με τα οποία ο Έλληνας φορολογούμενος χρηματοδότησε τις ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών.

Στην τελευταία ανακεφαλαιοποίηση επί ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ, οι ιδιώτες με συνολικά 6-7 δισ. περίπου απέκτησαν τον έλεγχο των συστημικών τραπεζών και μέσω αυτών πρόσβαση στον έλεγχο περιουσιακών στοιχείων Ελλήνων ιδιωτών και επιχειρήσεων αξίας άνω των 200 δισ. ευρώ.

Κατά μια ιστορική ειρωνεία η μεγαλύτερη εκποίηση περιουσιακών στοιχείων σε ξένα κερδοσκοπικά κεφάλαια στην ιστορία της χώρας και μια από τις μεγαλύτερες στην παγκόσμια ιστορία (μεγαλύτερες πρέπει να ήταν της ΕΣΣΔ και των δορυφόρων της) έγιναν από την αριστερή κυβέρνηση του κ. Τσίπρα που εξελέγη με ακριβώς τα αντίθετα συνθήματα...

Παρά τις τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων πλήρωσε ο Έλληνας φορολογούμενος, οι τράπεζες δεν έχουν εξυγιανθεί γιατί δεν αφέθηκαν ποτέ να κάνουν τη δουλειά τους. Στη δεκαετία που πέρασε τα "κόκκινα" δάνεια μειώθηκαν περίπου στα 75 δισ. ευρώ αλλά ακόμη παραμένουν πολύ υψηλά.

Εν τω μεταξύ φέτος η επιδημία του Covid 19 προκάλεσε σημαντική ύφεση και οι τράπεζες εφαρμόζουν ήδη τα επονομαζόμενα "μορατόρια" που σημαίνει αναβάλουν τις πληρωμές δανείων γιατί ιδιώτες και επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ανταποκριθούν. Κατά πάσα πιθανότητα και ενώ το δεύτερο κύμα της επιδημίας τώρα ξεκινάει τα "κόκκινα" δάνεια θα αυξηθούν.

Πρόσφατα ο νόμος Κατσέλη καταργήθηκε και η κυβέρνηση εφάρμοσε το σχέδιο Ηρακλής. Σήμερα η Τράπεζα της Ελλάδας θα κάνει προτάσεις για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Βλέπε: Όλο το σχέδιο της ΤτΕ για τη δημιουργία "bad bank"

Είναι εύκολο να λέμε πως θα δημιουργηθεί μια "κακή" τράπεζα που θα αναλάβει τα "κόκκινα" δάνεια και έτσι θα καθαρίσει τις εμπορικές τράπεζες. Όπως είπαμε στην αρχή δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα στο σύμπαν. Τούτο σημαίνει πως αν υπάρχουν 75 δισ. "κόκκινα" δάνεια κάποιος πρέπει να τα πληρώσει.

Οι μέτοχοι των τραπεζών μετά το 2010 έχασαν ό,τι κεφάλαια είχαν επενδύσει στις τράπεζες. Μετά το 2015 έχασαν και οι φορολογούμενοι τα κεφάλαια που έβαλαν χωρίς να τους ρωτήσουν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

Κάποιος θα πρέπει να πληρώσει τη ζημιά των "κόκκινων" δανείων για να εξυγιανθούν οι τράπεζες.

Αν ζούσαμε σε μια καπιταλιστική οικονομία όταν μια τράπεζα θα χρεοκοπούσε για οποιονδήποτε λόγο τη ζημιά θα την πλήρωναν με τη σειρά οι μέτοχοι, οι δανειστές της και στο τέλος οι καταθέτες.

Ένας καταθέτης όταν επιλέγει την τράπεζα Β από τη Δ γιατί προσφέρει καλύτερο επιτόκιο ή δανείζει την επιχείρησή του με καλύτερους όρους έχει κέρδος αλλά αναλαμβάνει και ρίσκο, όπως ακριβώς κάνει και όποιος αγοράζει τη μετοχή της.

Αν η τράπεζα δεν εφαρμόζει σωστή διαχείριση ή αναλαμβάνει υψηλότερα ρίσκα μπορεί να πάθει ζημιά και να χρεοκοπήσει. Τότε και ο καταθέτης μπορεί να πάθει ζημιά γιατί η τράπεζα τις καταθέσεις του τελευταίου έχασε...

Αν ζούσαμε σε καπιταλιστική οικονομία τις ζημιές θα τις πλήρωναν αυτοί που έπαιρναν και τα κέρδη όταν υπήρχαν. Οι μέτοχοι, οι δανειστές και οι καταθέτες...

Δεν ζούμε σε καπιταλιστικές οικονομίες όμως ούτε στην Ελλάδα ούτε στη Δύση. Τα κράτη και οι Κεντρικές Τράπεζες προκειμένου να αποφύγουν μια κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος εγγυώνται ένα μέρος των καταθέσεων και όταν οι τράπεζες χρεοκοπούν τις ανακεφαλαιοποιούν με τα λεφτά των φορολογουμένων.

Συνήθως όμως οι δουλειές που γίνονται με τα λεφτά των άλλων δεν γίνονται με σωστό τρόπο, ούτε προς όφελος των... άλλων!

Όταν διαβάζω για μείωση των "κόκκινων" δανείων χωρίς να διαβάζω για το ποιος θα πληρώσει τη ζημιά δεν είμαι αισιόδοξος για τη λύση του προβλήματος.

30.09.2020

Πηγή: www.capital.gr/